

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1937/2526

นายเชื้อ ศรีพงษ์โจทก์ นางดำ คงศรี ที่ 1 นายยัง คงศรี ที่ 2 นายสายัญ คงศรี ที่ 3 จำเลย กฎหมายลักษณะมรดก บทที่ 12

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง กฎหมายลักษณะมรดก บทที่ 12 พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมลักษณะมรดก ร.ศ.121 พ.ร.บ.ให้ใช้บทบัญญัติบรรพ 5 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. 2477 มาตรา 4, ป.พ.พ. มาตรา 1585, ป.พ.พ. มาตรา 1586, ป.พ.พ. มาตรา 1627, ป.พ.พ. มาตรา 1629, ให้ใช้บทบัญญัติบรรพ 5 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ พ.ศ. 2519 มาตรา 4, ให้ใช้บทบัญญัติบรรพ 5 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ พ.ศ. 2519 มาตรา 1598/27, ให้ใช้บทบัญญัติบรรพ 5 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ พ.ศ. 2519 มาตรา 1598/28

ย่อ / หลักกฎหมาย

โจทก์ซึ่งเป็นบุตรบุญธรรมตามกฎหมายเก่า และได้จดทะเบียนเป็นบุตรบุญธรรมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ที่ได้ตรวจชำระใหม่ มาตรา 1598/27 ไม่มีสิทธิรับมรดกของผู้รับบุตรบุญธรรมซึ่งถึงแก่กรรมหลังจากที่ใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ที่ได้ตรวจชำระใหม่แล้ว

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า นายจากและนางทอง เสริมหมื่นไวย เป็นสามีภริยามาก่อนปี พ.ศ. ๒๔๗๘ โดยไม่มีบุตรด้วยกัน คนทั้งสองถึงแก่กรรมเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๓ และ พ.ศ. ๒๕๒๐ ตามลำดับ มีทรัพย์มรดกคือที่ดิน ๒ แปลง นายจากและนางทองรับโจทก์เป็นบุตรบุญธรรมมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๗ จนกระทั่งคนทั้งสองถึงแก่กรรม จำเลยที่ ๑ ยื่นคำร้องเป็นผู้จัดการมรดกของนายจากโดยอ้างว่าจำเลยที่ ๑ เป็นบุตรของนางกลั่นพี่สาวร่วมบิดามารดาเดียวกับนายจาก และศาลมีคำสั่งตั้งจำเลยที่ ๑ เป็นผู้จัดการมรดก ต่อมาจำเลยที่ ๑ จัดการโอนที่ดินสองแปลงเป็นของตนเองในฐานะทายาท และต่อมาได้โอนที่ดินดังกล่าวให้แก่จำเลยที่ ๒ ที่ ๓ ซึ่งเป็นสามีและบุตรของจำเลยที่ ๑ ขอให้พิพากษาว่า โจทก์เป็นผู้มีสิทธิรับมรดกเฉพาะส่วนของนายจาก เสริมหมื่นไวย ให้เพิกถอนการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมสำหรับที่ดินดังกล่าวที่จำเลยที่ ๑ รับโอนในฐานะผู้จัดการมรดกและในฐานะทายาท และที่จำเลยที่ ๑ โอนให้แก่จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ให้จำเลยทั้งสามส่งมอบโฉนดที่ดินดังกล่าวให้โจทก์ จำเลยทั้งสามให้การว่า โจทก์มิใช่ทายาทที่มีสิทธิรับมรดกของนายจากจำเลยที่ ๑ เป็นบุตรของนางกลั่นซึ่งเป็นพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันกับนายจาก โดยที่นายจากไม่มีทายาทอื่นได้อีก จำเลยที่ ๑ จึงเป็นผู้รับมรดกแทนที่ของนางกลั่นมีสิทธิรับมรดกของนายจากผู้เดียว การโอนที่ดินให้จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ จึงเป็นการกระทำตามสิทธิของกฎหมาย ขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วพิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน โจทก์ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยในชั้นฎีกาตามฎีกาของโจทก์คงมีว่า โจทก์ซึ่งเป็นบุตรบุญธรรมของนายจาก เสริมหมื่นไวย เจ้ามรดกมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๔๗๖ ก่อนใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ โดยมิได้มีการจดทะเบียน จะมีสิทธิได้รับมรดกของนายจาก เสริมหมื่นไวย ผู้รับบุตรบุญธรรมซึ่งถึงแก่กรรมหลังจากที่ใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ ที่ได้ตรวจชำระใหม่แล้วหรือไม่ พิเคราะห์แล้วเห็นว่า โจทก์ซึ่งอ้างตนเป็นบุตรบุญธรรมของนายจาก เสริมหมื่นไวย เจ้ามรดกมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๔๗๖ ไม่มีสิทธิรับมรดกของเจ้ามรดกผู้รับบุตรบุญธรรมตามกฎหมายเก่าก่อนใช้

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ ทั้งนี้ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมลักษณะมรดก ร.ศ. ๑๒๑ ต่อมาเมื่อประกาศใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ บรรพ ๖ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ ที่ใช้ตรวจชำระใหม่แล้วแม้จะมีบทบัญญัติ มาตรา ๑๕๘๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ ๕ และมาตรา ๑๕๘๘/๒๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ ที่ได้ตรวจชำระใหม่บัญญัติว่า "บุตรบุญธรรมย่อมมีฐานะอย่างเดียวกับบุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้รับบุตรบุญธรรมนั้น.....ฯลฯ"และมาตรา ๑๖๒๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติไว้ด้วยว่า ".....บุตรบุญธรรมนั้นให้ถือว่าเป็นผู้สืบสันดานเหมือนเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายตามความหมายแห่งประมวลกฎหมายนี้" ก็ตามบุตรบุญธรรมในบทบัญญัติดังกล่าวก็หมายความว่าความเฉพาะบุตรบุญธรรมที่จดทะเบียนเป็นบุตรบุญธรรมตามมาตรา ๑๕๘๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ และมาตรา ๑๕๘๘/๒๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ ที่ได้ตรวจชำระใหม่เท่านั้น มิได้หมายรวมถึงบุตรบุญธรรมตามกฎหมายเก่า ซึ่งใช้อยู่ก่อนประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ ด้วย ทั้งนี้เพราะมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติ บรรพ ๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่บัญญัติว่า บทบัญญัติ บรรพ ๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ไม่กระทบกระเทือนถึงบทบัญญัติมาตรา ๔ และมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ บรรพ ๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พุทธศักราช ๒๔๗๗ และพระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติ บรรพ ๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พุทธศักราช ๒๔๗๗ มาตรา ๔ บัญญัติว่า "บทบัญญัติแห่งบรรพนี้ไม่กระทบกระเทือนถึง...(๒)...การรับบุตรบุญธรรม ซึ่งมีอยู่ก่อนวันใช้ประมวลกฎหมายบรรพนี้ หรือสิทธิและหนี้อันเกิดแก่การนั้นๆ" ซึ่งหมายความว่าถึงสิทธิและหน้าที่ของบุตรบุญธรรมมีอยู่ตามกฎหมายเก่าอย่างไร เมื่อใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้วก็คงมีอยู่อย่างนั้นด้วยเหตุนี้โจทก์ซึ่งเป็นบุตรบุญธรรมของเจ้ามรดกตามกฎหมายเก่ามิได้จดทะเบียนเป็นบุตรบุญธรรมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ ที่ได้ตรวจชำระใหม่ มาตรา ๑๕๘๘/๒๗ จึงไม่มีสิทธิรับมรดกของนายจาก เสริมหมื่นไวย ผู้รับบุตรบุญธรรมซึ่งถึงแก่กรรมหลังจากที่ใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ ที่ได้ตรวจชำระใหม่ พิพากษายืน

องค์คณะ

กิติ บุรพรัตน์ · ประสม ศรีเจริญ · ธรรมสถิตย์ อีร์กุล

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/1937/2526>